Ján Duda: Boží ľud. Výklad druhej knihy Kódexu kánonického práva z roku 1983

Leges, Praha, 2021, 168 s., ISBN 978-80-7502-561-6.

V minulém roce vyšla v pražském nakladatelství Leges monografie *Mons. prof. ThDr. ICLic. PaedDr. Jána Dudy, PhD.*, kněze, soudce církevního soudu, kanonisty a organizátora vědy vyučujícího na Katedře římského práva, kanonického a církevního práva Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, dlouholetého člena Společnosti pro církevní právo.

V její první části nazvané *Cirkev a jej členovia* začíná autor obsahovým vymezením pojmu církev. Uvádí, že z dogmatické konstituce o církvi *Lumen gentium*, jednoho z hlavních dokumentů Druhého vatikánského koncilu, vyplývá, že na církev můžeme nahlížet ve čtyřech kategoriích.

Jde o kategorii *dogmatickou* (církev jako svátost a Boží lid), *sociologickou* (církev jako společnost a společenství), *právní* (církev jako instituce, dokonalá společnost a primární a originární právní řád) a *obraznou* či *alegorickou* (církev jako ovčinec a stádo, Boží role, chrám, Kristova nevěsta či Kristovo tajemné tělo).

Členy takto vymezeného církevního společenství jsou tři kategorie věřících: *laici*, *klerici* a *zasvěcené osoby*. Základním společným znakem všech těchto osob je křest, jehož přijetí je jediným způsobem nabytí „občanství“ v církvi.

Mezi laiky náležejí všichni věřící, kteří nejsou kleriky. Mají účast na Kristově kněžském, prorockém a královském úřadě. Jejich posláním je zabývat se světskými věcmi a usměrňovat je. Na rozdíl od řeholníků, kteří žijí odděleně od světa, a neřeholních kněží, kteří sice jsou ve světě, ale zvláštním způsobem a se zvláštním úkolem jej evangelizují, je podstatným znakem laiků, kteří nejsou řeholníky, jejich působení ve světě.

Klerický stav reprezentují vysvěcení muži, kteří v osobě Krista a podle stupně svého svěcení vykonávají tři poslání: posvěcují, spravují a vyučují Boží lid.

Třetí skupinou věřících v církvi jsou zasvěcené osoby, kterými mohou být klerici i laici. Je pro ně charakteristický život odděleně od světa, zpravidla ve společenství, a v souladu s třemi evangelijními radami. Podrobnějšímu výkladu o zasvěceném životě se autor věnuje v celé třetí části publikace (viz níže).

Co do důstojnosti mají všechny tři kategorie věřících rovnocenné postavení. Laici, klerici žijící ve světě a zasvěcené osoby (laici i klerici) plní v církvi a ve světě odlišné úkoly. Tomu také odpovídají povinnosti a práva, která jim Kodex kanonického práva přiznává. Některá jsou společná pro všechny kategorie věřících (například povinnost zachovávat jednotu s církví), jiná záleží na příslušnosti k té které části Božího lidu. Autor se katalogu povinností a práv věřících podrobně věnuje v závěru první části publikace.

Ve druhé části *Hierarchické usporiadanie cirkvi* podává autor přehledný výklad struktury katolické církve. Začíná charakteristikou úřadu papeže a kolegia biskupů. Pokračuje krátkou kapitolou o římské kurii, jejíž struktura je zvláště složitá. Římská kurie se až dosud skládala ze Státního sekretariátu, 9 kongregací, 3 dikasterií, 3 tribunálů, 6 papežských rad, 6 úřadů a několika papežských komisí.

Četbu knihy je na tomto místě nutno doplnit o text *reformující římskou kurii* ze dne 19. března 2022, *s účinností od 5. června 2022*. Jde o Apoštolskou konstituci papeže Františka *Praedicate Evangelium* o římské kurii a její službě církvi a světu. Konstituce k datu své účinnosti ruší Apoštolskou konstituci Jana Pavla II. *Pastor Bonus* z roku 1988, z níž nutně vycházel text recenzované knihy.

Poslední část knihy profesora Dudy je věnována *životu podle evangelijních rad*. Autor v ní vysvětluje podstatu zasvěceného života, jeho teologické a právní principy a představuje jeho formy.

Jednotlivé formy zasvěceného života lze členit do šesti kategorií podle:

– ustanovení Kodexu kanonického práva (instituty zasvěceného života, společnosti apoštolského života, poustevníci, řád panen),
– způsobu následování Krista (kontemplativní, apoštolské, charitativní),
– svátostného svěcení (klerici, laici),
– založení (papežského práva, diecézního práva),
– exempce (exemptní, neexemptní) a
– pohlaví (ženské, mužské).

Recenzovaná monografie poskytuje srozumitelným a čtivým způsobem výklad druhé knihy Kodexu kanonického práva. Jedná se o dílo obsahově přiměřeně rozsáhlé, které čtenáře nezatěžuje zbytečnými podrobnostmi, ale naopak výklad právního textu vhodně obohacuje množstvím zajímavých souvislostí.

Jakub Nagy